

DEN NORSKE
JORDMORFORENING

Helse- og omsorgsdepartementet
Postboks 8011 Dep
0030 Oslo

Dato: 25. februar 2011

Deres ref.: 201003873-/HEGS

Vår ref.: MH

Høring – Endring av prioriteringsforskriften – Helsehjelp til personer som oppholder seg ulovlig i landet

Vi viser til brev av 25. november 2010 der Helse- og omsorgsdepartementet sender på høring et forslag til endring av prioriteringsforskriften. Endringen omhandler forskriftens § 1, som angir nærmere virkeområder for pasientrettighetsloven kapittel 2 om rett til helsehjelp og transport.

Høringsfristen er 25. februar 2011, og vi takker for muligheten til å komme med våre kommentarer og innspill.

Den norske jordmorforening's (Dnj) Sentralstyre har diskutert endringsforslaget og det er på grunnlag av denne behandlingen vi gir Dnj's samlede innspill.

Dnj positive til intensjonene med forslaget til endring

Dnj ønsker innledningsvis å poengtere at vi er positive til intensjonene om å klargjøre gjeldende regler for hvilken rett til helsehjelp personer som oppholder seg ulovlig i landet har. Vi er spesielt fornøyde med at rett til svangerskapsomsorg og abort presiseres.

Jordmødre står med jevne mellomrom overfor denne vanskelige problemstillingen, enten det er inne i spesialisthelsetjenesten eller ute i kommunehelsetjenesten. Og jordmødre strekker seg langt for å gi god hjelp til sine brukere. I praksis vil det si, at personene det gjelder, får hjelp. Men det er flere spørsmål som står åpne, ikke minst når det gjelder finansiering.

Dnj ønsker å fremheve viktigheten av en god svangerskapsomsorg også for personer som oppholder seg ulovlig i landet, og er glade for at Departementet velger å følge Helsedirektoratets anbefalinger når det gjelder denne gruppens rett til kontroller/omsorg. Det er et viktig bidrag i det forebyggende og helsefremmende arbeidet som svangerskapsomsorgen er en del av.

Manglende barselomsorg

Men behovet for helsehjelp er ikke over så fort fødselen er overstått. Personer som oppholder seg ulovlig i landet har også behov for en god barselomsorg. Det er viktig for alle nybakte mødre/fedre og barn etter fødsel. Det er ingen grunn til å tro at dette ikke også gjelder personer uten lovlig opphold i landet, snarere tvert i mot. Personer som oppholder seg ulovlig i landet er ekstra sårbare, både fysisk og psykisk. Barselomsorgen er imidlertid helt utelatt i endringsforslaget slik vi ser det. Dette er en klar svakhet, og det setter ikke minst det nyfødte barnet i en veldig utsatt posisjon. Ivaretagelse av den nybakte moren er viktig for å kunne nå det nyfødte barnet. Her har helsestasjonen en viktig rolle, og den vil bli enda viktigere i framtidens implementering av samhandlingsreformen.

Barns rettigheter til helsehjelp uavhengig av foreldrenes oppholdsstatus

Videre er barns generelle rettigheter ikke tilstrekkelig ivaretatt. I følge endringsforslaget, har barn som oppholder seg ulovlig i landet, ikke samme rett til helsehjelp som andre barn. Dette er vi sterkt kritisk til. Barn er en uskyldig part i den situasjonen det har komme opp i, og kan ikke lastes for foreldrenes handlinger uansett bakgrunn.

Finansiering av helsehjelp til personer med ulovlig opphold i landet

Dnj støtter tanken om at personer uten lovlig opphold som hovedregel fortsatt skal betale for den helsehjelp som mottas. Den faktiske situasjonen er imidlertid at det erfaringsmessig er svært få eller ingen av de aktuelle personene som har mulighet til å betale for seg. I realiteten ender disse ofte opp på helsestasjonene i kommunene, hvor jordmødre og andre samarbeidspartnere gir helsehjelp uten å kunne ta betalt for det. Helsestasjonen yter dermed en tjeneste den ikke får betalt for. Sett opp mot de aktuelle personers manglende rett til for eksempel fastlege, er dette etter vår oppfatning urimelig. Det kan ikke være sånn at kommuner som har mange personer uten lovlig opphold i landet, sitter igjen med regningen alene.

Vi kan ikke se at den aktuelle gruppen får styrket sine rettigheter om helsehjelp uten at det gjøres noe med finansieringen. Muligheten for å få refundert utgifter i forbindelse med personer som oppholder seg ulovlig i landet, må i kommunene gjelde både fastleger, helsestasjoner og evt andre instanser som yter helsehjelp til denne gruppen. Dette bør kunne administreres ved en statlig sentral oppgjørsordning som for eksempel HELFO.

Behov for informasjon

Til slutt vil vi poengtere viktigheten av god og tilstrekkelig informasjon om retten til helsehjelp, det gjelder både til personer med og uten lovlig opphold i landet. Men som tidligere nevnt er personer uten lovlig opphold spesielt sårbare. Vi vil derfor understreke viktigheten av å sørge for at de det gjelder får den informasjon de har behov for, slik at ikke mangel på informasjon eller redsel for å sitte igjen med en regning de ikke er i stand til å betale, utgjør en potensiell fare for at de ikke søker helsehjelp i tide.

Informasjon om prevensjon og generell ungdoms- / kvinnehelse må heller ikke glemmes. Her har jordmødre og helsesøstre en viktig rolle i helsestasjons- og ungdomshelsetjenesten, og det gjelder også personer uten lovlig opphold i landet.

Vi ønsker Helse- og omsorgsdepartementet lykke til med det videre arbeidet.

Vennlig hilsen

Den norske jordmorforening

Marit Heiberg

Leder